

Classroom Teachers' Problems in the Education of Foreign Students¹

²Recep YÜKSEK

³Sebahattin KİNEŞCİ

⁴Serdar ÜNAL

⁵Betül ÜNAL

Abstract:

This research examines the problems experienced by classroom teachers about the education of foreign national students in our country as well as the problems experienced by teachers. Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used in the study. The 4 classroom teachers working in different schools in the 2022-2023 academic year in Karapınar District of Konya province participated in the research. The research results indicated that the main issue experienced with foreign students is the language problem. Also, the classroom teachers participated in the research noted that the necessary arrangements for foreign students in the education curriculum are not prepared, the majority of students have concern about school attendance as well as cultural awareness, and teachers are not trained for the education of foreign students. These problems cause classroom teachers to face problems in determining target acquisition and teaching method techniques for these students.

Key Words: Education, Classroom Teachers, Foreign Students, Education Problems.

Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Öğrencilerin Eğitimi Konusunda Yaşadığı Sorunlar

Öz:

Bu çalışma, ülkemizdeki yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi konusunda sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve öğretmenlerin eğitim konusunda yaşadıkları problemleri araştırmaya

¹ Bu makale, Recep YÜKSEK'in yüksek lisans bitirme projesinden üretilmiştir

² Okul Müdür Yardımcısı, Millî Eğitim Bakanlığı, t-toprak3642@hotmail.com

³ Okul Müdürü, Millî Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0009-0008-0875-4196, sebahattinkinesci@hotmail.com

⁴ Okul Müdürü, Millî Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0009-0008-0875-4196, sebahattinkinesci@hotmail.com

⁵ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, yildiz_asim60@hotmail.com

yöneliktir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmaya 2022-2023 eğitim öğretim yılında Konya ili Karapınar İlçesinde farklı okullarda görev yapan 4 sınıf öğretmeni katılmıştır. Elde edilen araştırma sonuçlarına göre, yabancı uyruklu öğrencilerle yaşanılan temel meselenin dil olduğu, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin eğitim müfredatı içerisinde yabancı öğrenciler için gerekli düzenlemeleri yapamadığı, öğrencilerin büyük çoğunluğunun okula devam konusunda kaygı yaşadıkları, kültür farkındalığı ve öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi konusunda bir eğitime tabi tutulmadıkları tespit edilmiştir. Bu durumun ise yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili eğitim almayan sınıf öğretmenlerinin hedef kazanım ve öğretim yöntem tekniği belirleme konusunda sorunlarla karşılaşmalarına neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim-Öğretim, Sınıf Öğretmenleri, Yabancı Uyruklu Öğrenciler, Eğitim Sorunları.

Article History

Article arrival: 8.28, 2024

Accept: 9.2.2024

Publish: 9.30.2024

Article type: Research article

Article language: Turkish

Citation: Yüksek, R., Kineşci, S., Ünal, S., & Ünal, B. (2024). Sınıf öğretmenlerinin yabancı öğrencilerin eğitimi konusunda yaşadığı sorunlar [Classroom teachers' problems in the education of foreign students.] *Journal of Educational Studies (J-EDUCAT)*. 2(2), 222-250. Doi: 10.5281/zenodo.13858973

Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Öğrencilerin Eğitimi Konusunda Yaşadığı Sorunlar

Giriş

İnsanoğlu yaratıldığı ilk günden bu yana birçok nedenle yurtlarını, evlerini ve doğup büyüdükleri yerleri terk etmek zorunda kalmışlardır. Siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel sebepler yüzünden farklı bölgelere göç etmişlerdir. Bireysel olduğu kadar kitlesel göçler de yapıldığı için göç olgusu bütün insanlığı ilgilendiren evrensel bir kavramdır (şahin, 2001; Koçak ve Terzi, 2012). Geçmiş dönem göçleri incelendiğinde, kimi zaman ülke sınırları içerisinde kimi zaman ise farklı ülke sınırlarına doğru gerçekleştiği görölmektedir (Ünal ve Gedik, 2022). Dolayısıyla göç, kişi ya da kitlelerin bir bölgeden ya da yaşam alanlarından başka bir yere gidişi ifade etmektedir.

Büyük ölçekli göçlerin temelinde sosyal ve ekonomik nedenlerin olduğu bilinmektedir. Bu tür göçler toplumda çok büyük yaralar açılmasına neden olmakta ve toplumun değer yargılarını olumsuz yönde etkilemektedirler (Koçak ve Terzi, 2012). Öte yandan savaşların insanlar üzerindeki yıkıcı ve yok edici gücü yadsınamaz bir gerçektir. Toplumları yerlerinden ve bağlı olduğu kültürden ayrılmaların neden olmaktadır. İnsanların uzun süreli savaşlara ve şiddete maruz kalmaları göç dalgasının başlamasına sebep olan etkenlerdir. Bir toplumsal göç hareketinin zoraki göç dalgası haline dönüşmesinde iki temel etki bulunmaktadır. Bunlar ülke nüfusunun minimum %1 kısmının can ve mal güvenliğinin tehlikede olması ile ülke insanının en az yüz binden fazlasının bölgedeki yaşam koşullarının yetersizliği ve ihtiyaçlarını karşılayamama gibi sebeplerden dolayı buldukları yeri terk etmeleridir (Boyraz, 2015).

Göçlerin olumsuzluklarından en çok etkilenen çocuklardır. Yaşadıkları ortam, konuştukları dil, akranlar ile ilişki, farklı bir kültüre adaptasyon ve göç ettikleri yerlerde eğitim gibi konularda büyük sorunlar yaşadıkları bilinmektedir. Günümüzde özellikle komşu ülkeler olan Irak ve Suriye'den insanların başka ülkelere, en başta ülkemize, göç etmeleri kitlesel olup zorunlu göçler kapsamına girmektedir (Şimşir ve Dilmaç, 2018).

Çeşitli sebeplerle gerçekleşmiş olan bu göçler bütün toplumları etkilemiştir. Yaşanılan bu göç hareketleri birey ve toplumlar üzerinde büyük ölçekte sorunlara neden olmuştur. Ayrıca bu göç dalgaları hem kendilerini hem de göç ettikleri yerlerdeki insanları etkilemiştir. Yapılan bu göçler uluslararası alanda ekonomik, kültürel ve siyasi birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bunun gibi göç dalgalarının 20. yüzyılda artmaya başladığı, aynı yüzyılın ikinci yarısında ise önemli bir oranda artışını devam ettirdiği gözlemlenmiştir. Birleşmiş Milletler'in verilerine göre, son 20 yıl içerisindeki göç dalgasının aynı oranda devam etmesi durumunda uluslararası göçmen sayısının 2050 yılında 405 milyon olması beklenmektedir (Yılmaz ve

Demir, 2021).

Ülkemiz konumu, kültürel kimliği ve insana bakış açısı sebebiyle özellikle 1970’li yıllardan günümüze kadar sürekli göç almasına neden olmaktadır. Göç eden insanlar farklı dil, din, ırk, kültür ve etnik kökene sahiptir. Yaşanan bu göç dalgası transit göçmen, mülteci ve kaçak işçi göçü gibi farklılık gösteren göç dalgalarını içermektedir (Yılmaz ve Demir, 2021).

Günümüz şartları ve küreselleşme insanları birbirine yaklaştırmış, teknolojinin hızla gelişimi ise etkileşimi daha da artmıştır. Komşu ülkelerde meydana gelen savaş, kaos ve kargaşa ortamı ise ülkemizin göç edilebilecek cazip bir liman olarak görülmesine sebep olmuştur. Bu durum toplum içerisinde çok türülülük ve kültürler arası değer farklılıklarını beraberinde getirmiştir (Güngör ve Şenel, 2018).

Özellikle Suriye’de yaşanan iç savaş, 2010 yılından sonra göçlerin hızla artmasına neden olmuştur. Yaşam şartlarının zorluğu ile insanların can ve mal güvenliğinin olmaması gibi nedenlerden dolayı Türkiye, Mısır, Lübnan ve Ürdün gibi ülkelere göç dalgaları oluşmuştur. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından verilen rakamlara göre ülkemize en fazla göç eden yabancı uyruklu kişilerin Suriye kökenli olduğu saptanmıştır (AFAD, 2017). Birleşmiş Milletler raporuna göre ise 2017 yılı Kasım ayında 5.379.644 Suriyeli mülteci olarak başka ülkelere göç etmiştir. Bu göç dalgasında 3 milyon Suriyeli ülkemizde, 2 milyonu Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır, geri kalan az bir kısmı ise Kuzey Afrika’da yaşamaktadır. Ülkemiz bulunun mülteciler, 1951 yılında Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile imzalanan “Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokol” (Cenevre Sözleşmesi) ve 1967 “Birleşmiş Milletler Devlete Sığınmaya İlişkin Beyanname” ile denetim altına alınmıştır (UNHCR, 2017; Şimşir ve Dilmaç, 2018). Bu iki protokoldeki tanımlamalara göre Avrupa’dan gelen göçmenler mülteci, diğer ülkelere gelen göçmenler ise “şartlı mülteci” statüsünde yer

almaktadır. Ülkemiz, mülteciler ile alakalı tüm işlemleri UNHCR ile iş birliği içinde yürütmektedir.

Göç raporları incelendiğinde, ülkemizde ve göç alan diğer ülkelerde yaşanan en önemli problemin eğitim olduğu bilinmektedir. Göç edenlerin yaklaşık %54 lük kesimini çocuklar oluşturmakta ve yabancı uyruklu olan bu çocukların sadece 500.000'inin eğitime erişemediği düşünülmektedir. Bu veriler Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu araştırmalarında yer almaktadır (UNICEF, 2016). Yapılan uluslararası anlaşmalar gereği, yabancı uyruklu çocuklara eğitim verileceği konusunda ülkemiz teminat vermiştir.

Ülkemizde her geçen gün yabancı göçmen sayısı artmakta, bunların büyük bir kısmını da eğitim çağında olan çocuklar oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin çoğunluğunu ise Suriyeli göçmenler oluşturmaktadır. Bu yüzden eğitimin yabancı uyruklu öğrenciler için geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi ve beklentilerinin ülkemiz bireyleri ile aynı çizgide olmadığı görülmektedir. Kültürler arası farklılıklar ve eğitim sistemlerindeki değişimler yüzünden yabancı uyruklu öğrenciler ve aileleri bu konuda büyük problemlerle karşılaşmaktadır. Bu ve benzeri durumlar nedeniyle eğitim kalitesi düşmektedir (Alpaydın, 2017).

Yabancı uyruklu öğrencilerle yaşanan problemlerin en başında dil problemi gelmektedir. Kaynak olmayışı, çocukların farklı ana dillere sahip oluşu, kültür farklılıklar, eğitim seviyelerinin tespit edilememesi gibi problemler eğitimin aksamasına neden olan etmenlerin başında gelmektedir. (Uyar, 2007). Öte yandan, eğitim sistemimizde yabancı uyruklu öğrencilere dair planlı programlı bir eğitim politikasının olmayışı eğitimlerini daha da zor hale getirmektedir. Her şeyden önce, yabancı uyruklu öğrencilerin planlı ve programlı bir Türkçe eğitimine tabi tutulmaları gerekmektedir.

Yabancı uyruklu öğrenciler seviyelerine göre eğitim programlarına dahil edilmediler. Fakat bunların eğitimlerine yönelik yapılan çalışmaların yüzeysel kaldığı bilinmektedir (Polat, 2012). Bu nedenle sorunların daha kapsamlı bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Bunun için eğitim kurumlarının dikkatle taranması ve sorunun kaynağında tespit edilerek çözümler üretilmesi gerekmektedir. Bu konuda problem yaşayan ve problemle karşılaşan sınıf öğretmenlerinin görüşleri, eksikliklerin giderilmesi adına büyük önem arz etmektedir. Eğitim ve yaşanan sorunlar konusunda bizzat dahil olan öğretmenlerin görüşleri ve açıklamaları ışık tutacaktır (Şimşir ve Dilmaç, 2018).

Günümüzde yabancı uyruklu öğrencilerin durumu incelendiğinde onların güvenliği, sağlığı ve eğitimleri konusunda sorunların bulunduğu görülmektedir.

Özellikle 2011 yılından bu yana ülkemizde yabancı uyruklu öğrenci nüfusunun hızla arttığı gözlemlenmektedir. Bu durum ise öğrencilerin eğitim sorununu gündeme getirmektedir. Öğrencilerin topluma uyum sağlayabilmeleri için eğitim sistemi içerisine dahil edilmeleri ve eğitimlerine devam etmeleri önem arz etmektedir. İlkokul düzeyindeki öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alındığında, bunların yetişkin bireylere en çok muhtaç olan yaş grubuna sahip oldukları gözlemlenmektedir. Yaşadıkları sorunlardan en önemlisi eğitimleri olduğu için eğitim sistemimize entegre edilerek gerekli eğitimleri almaları büyük önem arz etmektedir (Akyüz, 2012).

Ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu öğrencilerin Türk eğitim sistemi içerisinde karşılaştıkları sorunlar detaylı bir şekilde araştırılmalıdır. Bu çözümler sorunlara kalıcı çözüm önerileri üreteceğinden, çocukların eğitime kazandırılmasına yardımcı olacaktır. Bu alanda eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerimizin yaşadıkları sorunlar bulunmaktadır. Bu çalışma, ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sundukları bilgiler doğrultusunda yabancı

uyruklu (Suriyeli) öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara karşı geliştirilebilecek çözüm önerileri konusunda yol göstermektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yabancı öğrencilerin eğitimi hususunda karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlar karşısında ürettikleri çözüm önerilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini paylaşmak için kullanılan yöntem fenomenoloji (olgubilimi) olarak ifade edilmektedir (Şimşir ve Dilmaç, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Konya'nın Karapınar ilçesinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında görev yapan ve sınıfında en az 1 tane yabancı uyruklu öğrencisi bulunan 4 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenler seçilirken kadın ve erkek olmalarına, farklı görev sürelerine sahip olmalarına ve ilçede herhangi bir okullarda görev yapmalarına dikkat edilmiştir.

Araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğini kullanılmıştır. Bu yöntem nitel araştırma tekniğine uygun olan, araştırmalarda sık kullanılan bir örneklem türüdür. Amaçlı örnekleme türlerinden olan maksimum çeşitlilik örnekleme, bir dizi çeşitliliklere sahip sınıf öğretmenlerinden seçilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Veri Toplama Araçları

Sınıf öğretmenlerinin deneyim ve tecrübelerinden yararlanmak için görüşme tekniğinden faydalanılarak anket çerçevesinde çeşitli sorular hazırlanmıştır. Çalışmanın aydınlatıcı olabilmesi amacıyla yarı yapılandırılmış bir görüşme formu düzenlemiştir. Ankette yer alan sorunlara dair öğretmen görüşleri alınarak çözüm üretilmesine katkıları sağlanmıştır. Yapılan görüşmede katılımcılara yöneltilen anket soruları Ek-A da verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Yapılan alanyazın taraması ile farklı çalışmalarda yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi ile alakalı sorunlar ve önerilen çözümler hakkında bilgi edinilmiştir. Çalışma kapsamında veri setine ulaşmak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Ek-A). Katılımcıların görüşlerini açık, anlaşılır ve gerçekçi bir biçimde belirlemesi için tüm anket sorularını cevaplamaları sağlanmıştır.

Anket verileri toplanırken, 2022-2023 eğitim-ğretim yılında görev yapmakta olan 4 öğretmenin soruları cevaplamaları ve görüşmelerini ifade etmeleri istenmiştir. Her ğretmen ile 1 saatlik görüşmeler yapılarak anket bilgileri elde edilmiştir. Veriler, ğretmenler ile yapılan 2 haftalık bir çalışma sonucunda toplanmıştır. Öğretmenlerle yapılan yüz yüze görüşme sonucunda de yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Ayrıca nitel bir veri analizi olan içerik analizinden yararlanılmıştır. Bu sayede bağlantılı olan kavram ve temaları bir araya getirilerek okuyucuya daha anlaşılır ve etkili bir anlatım yapabilmesi için kodlamaları yapılmıştır (Yıldırım ve şimşek, 2016). Böylece özellikle belirli kurallar çerçevesinde oluşturulan kodlarla aktarılması düşünülen mesaj objektif olarak tespit edilmiş, çıkarımların sistematik olarak yenilenebilir olması sağlanmıştır. (Büyüköztürk vd., 2009). İçerik analizinde özellikle ses kayıtları ve görüşme formları üzerinde çalışılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek sonuçlar tartışılmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerle yaşamış oldukları sorunlara yönelik cevapların dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Bunlardan dil problemi (2/4) ve iletişim problemi (2/4) oranlarında gerçekleşmiştir. Maddi yetersizlikler, sosyalleşme, okuma yazma problemi ve direktifleri anlayamama oranları ise (1/4) olarak elde edilmiştir.

Tablo 1*Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Karşılaşılan Sorunlar*

Tema	Kod	f
Karşılaşılan Sorunlar	Dil problemi	2
	İletişim	2
	Maddi Yetersizlikler	1
	Sosyalleşme	1
	Okuma yazma problemi	1
	Direktifleri anlayamama	1

Öğretmenlerin bu konuda belirttikleri görüşler şunlardır:

Ö1: “Dil problemleri yaşıyorum. Kendimi anlatmakta ve onları anlamakta zorlanıyorum. Maddi yetersizlik ve ailenin ilgisizliğinden dolayı eğitim sorunları yaşıyorum.”

Ö4: “Dil problemi yaşıyorum. Okuma yazma bilmedikleri için ders içerisinde verilen direktifleri anlamıyorlar.”

Öğrenciler için ders öncesinde yapılan çalışmaya yönelik sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir. Öğretmenlerden (3/4)’ü çalışma hazırladığını, (1/4)’ü ise bir çalışma hazırlamadığını dile getirmiştir. Bunlardan (1/4) tanesi okuma yazma etkinliği, (1/4) tanesi çalışma kâğıdı, (1/4) ise seviyelerine uygun etkinlikler hazırladığını belirtmiştir.

Tablo 2*Yabancı uyruklu öğrenciler için dersten önce yapılan hazırlıklar*

Tema	Kategori	Kod	f
Etkinlik Hazırlama	Evet	Okuma Yazma Etkinliği	1
		Çalışma Kağıdı	1
	Hayır	Seviyeye uygun etkinlik	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö2: “Okuma yazma çalışmaları ile ilgili çalışma kağıtları hazırlıyorum.”

Ö3: “Onların seviyesine uygun etkinlik hazırlıyorum.”

Ö4: “Okuma yazma etkinlikleri hazırlıyorum.”

Tablo 3’te verilen sonuçlar ise öğretmenlerin öğrenciler için okul dışında herhangi bir çalışma yapmadıklarını göstermektedir.

Tablo 3

Yabancı uyruklu öğrenciler için okul saatleri dışında yapılan çalışmalar.

Tema	Kod	f
Okul Dışı Çalışma	Hayır	4

Öğrencilerin Türkçeyi öğrenebilmeleri için yaptıkları çalışmalar ile alakalı sonuçlar Tablo 4’te verilmiştir. Bunlardan (2/4) öğretmenin çeşitli çalışmalar verdiği ve (2/4) öğretmenin ise çalışma yapmadığı görülmüştür.

Tablo 4

Öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi öğrenebilmeleri için yaptıkları çalışmalar.

Tema	Kategori	Kod	f
Türkçeyi öğrenebilmeleri için yapılan çalışma	Evet	Akran Eğitimi	1
		Görevlendirme	1
		Söz hakkı	1
	Hayır		2

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö1: “Akran eğitiminden yararlanıyorum.”

Ö3: “Daha fazla maruz kalmaları için sık sık görev veriyorum. Oyunlarda ve derslerde daha fazla söz hakkı veriyorum.”

Tablo 5, yaşanan iletişim problemi ile alakalı elde edilen sonuçları göstermektedir.

Öğretmenlerden (1/4) tanesi devamsızlık yapmaları dolayısıyla eğitimden kopuk olmaları, (1/4) tanesi öğrenciler arasında seviye farklarının olmasını, (1/4) tanesi dil problemi sonucu anlaşamamayı ve (1/4) tanesi öğrencilerdeki disiplin sorunlarının neden olduğunu belirtmiştir.

Tablo 5

Yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim problemlerinin eğitime etkisi.

Tema	Kod	f
İletişim Problemi	Devamsızlık	1
	Seviye Farkı	1
	Anlaşamama	1
	Disiplin Sorunu	1

Ö1: “Eğitimi olumsuz etkiliyor okuma-yazma öğretmekte zorlanıyorum. Bazen disiplin sorunları da yaşanıyor.”

Ö2: “Öğrencinin okula gelme isteği çok azalıyor. Eğitim ortamından kopuk bir şekilde düzensiz olarak okula devam ediyor.”

Öğrencilerin aileleriyle iletişimleri dikkate alındığında, öğretmenlerin (3/4) tanesinin öğrencilerin aileleriyle iletişim kuramadıklarını, (1/4) tanesi ise kurduklarını belirtmiştir (Tablo 6).

Tablo 6

Yabancı uyruklu öğrencilerin aileleriyle olan iletişim

Tema	Kod	f
Aile iletişimi	Evet	1
	Hayır	3

Öğrencilerin aileleriyle yaşadıkları problemlere ilişkin elde edilen sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir. Öğretmenlerden (4/4) tanesi dil probleminden, (1/4) tanesi aile ile iletişim sorunlarından, (1/4) tanesi aile desteğinin olmamasından, (1/4) tanesi de ödev

yaptırılmamasından dolayı problem oluştuğundan bahsetmiştir.

Tablo 7

Yabancı uyruklu öğrencilerin aileleriyle karşılaşılan problem.

Tema	Kod	f
Okul-aile iletişimsizliği	Dil Problemi	4
	Aile ile iletişim	1
	Aile desteği	1
	Ödev yaptıramama	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö1: “Aileler Türkçeyi tam bilmiyor. Okuma yazma bilmedikleri için öğrenciye destek alamıyorlar. İletişim sorunları dil problemleri, ilgisizlik gibi sorunlar yaşıyor.”

Ö4: “Eve verilen ödevlerin yapılması konusunda problemler oluyor. Ayrıca çocukla alakalı diğer konularda iletişim olmadığı için problem oluyor.”

Öğrencilerle yaşadıkları problemlerin kaynağına ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerden (3/4) tanesi akran ilişkilerinden, öz bakım becerisi sorunlarından, eğitimle alakalı problemlerden ve sağlık problemlerinden bahsederken (1/4) tanesi dil problemi, iletişim problemi, davranış probleminden seçeneğini dile getirmiştir (Tablo 8).

Tablo 8

Yabancı uyruklu öğrencilerle yaşanan problemlerin eğitimle mi yoksa farklı konularla mı alakalı olması.

Tema	Kategori	Kod	f
Yaşanan Problemler	Evet	Akran ilişkisi	1
		Öz bakım becerisi	1
		Eğitim	1
		Sağlık problemi	1
	Hayır	Dil problemi	1
		İletişim problemi	1
		Davranış problemi	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö1: “Dil problemi, iletişim problemi, davranış sorunları da yaşıyor.”

Ö2: “Akran ilişkilerinde ve öz bakım becerilerinde problemler de yaşıyor.”

Tablo 9, öğrencilerinin okula devam edip etmemeleri konusunda elde edilen sonuçları vermektedir. Öğretmenlerden (3/4) tanesi öğrencilerin okula sebepsiz olarak gelmediklerini, (1/4) tanesi ise düzenli olarak devam ettiklerini belirtmiştir.

Tablo 9

Yabancı uyruklu öğrencilerin okula devam devamsızlık durumları.

Tema	Kategori	Kod	f
Devamsızlık	Evet	Sebepsiz devamsızlık	3
	Hayır		1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö3: “Normal devam ediyorlar.”

Ö4: “Derse geç gelme, okula gelmeme durumu oluyor.”

Öğrencilerinin yaşadığı maddi sorunların eğitime etkisi konusunda öğretmenlerden (3/4) tanesi etkilediğini söylerken (1/4) tanesi etkilemediğini belirtmiştir (Tablo 10).

Tablo 10

Yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı maddi sorunların eğitimi etkileme durumu.

Tema	Kategori	Kod	f
Maddi Sorunlar	Evet	Ders araç gereci	1
		Zaman ayıramama	1
	Hayır		1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö2: “Aileler geçim derdinde oldukları için çocuklarına yeterli zaman ayıramıyorlar.”

Ö1: “Ders araç gereçleri eksik oluyor.”

Tablo 11’deki sonuçlara göre, öğrencilerin davranış bozukluğu durumlarına öğretmenlerden (1/4) tanesi hayır cevabı verirken (3/4) tanesi evet cevabı vermiş ve bununla alakalı ders takibi, dikkat dağıtma konusu ve akranlarıyla yaşadığı sorunlardan bahsetmiştir.

Tablo 11

Yabancı uyruklu öğrencilerin davranış bozukluğu durumları.

Tema	Kategori	Kod	f
Davranış bozukluğu	Evet	Ders takibi	1
		Dikkat dağıtma	1
		Akran sorunları	1
	Hayır		1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö2: “Hayır.”

Ö1: “Bazen oluyor dersi takip etmeme, dikkat dağıtma ve arkadaşlarıyla sorun yaşama.”

Öğrencilerin kültür farklılıklarının eğitime etkisi konusunda verdikleri cevaplarda öğretmenlerden (2/4) tanesi çekingenlik, (1/4) tanesi uyum sorunu oluşturduğundan bahsetmiş, (1/4) tanesi ise empati ve ahlaki değerlerden bahsetmiştir (Tablo 12).

Tablo 12

Yabancı uyruklu öğrencilerin kültür farklılıklarının eğitime etkisi.

Tema	Kod	f
Kültür Farklılığı	Çekingenlik	2
	Uyum sorunu	1
	Empati	1
	Ahlaki değer	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö1: “Öğrencilerde empati duygusunu geliştirir. Saygı, hoşgörü, duyarlılık gibi değerler kazandırır.”

Ö2: “Tam anlamıyla okul ortamına uyum sağlayamadıkları, çekingen davrandıkları için kültür farklılıklarını okula yansıtamıyorlar.”

Öğrencilerin tertip düzenleri hakkındaki soruya verdikleri cevaplarda öğretmenlerden (2/4) tanesi düzensiz olduklarından, (1/4) tanesi öz bakımın eksikliğinden, (1/4) tanesi düzenli olduklarından ve (1/4) tanesi de aileye göre tertip ve düzenin değiştiğinden söz etmiştir (Tablo 13).

Tablo 13

Yabancı uyruklu öğrencilerin tertip düzenleri hakkındaki düşünce.

Tema	Kod	f
Tertip-düzen	Düzensizlik	2
	Özbakım	1
	Düzen	1
	Aile faktörü	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö2: “Öz bakım becerileri neredeyse hiç yok. Ders araç gereçleri de tam olmasına rağmen okula genellikle eksik araç gereçle geliyor.”

Ö3: “Aileye göre değişiyor.”

Öğrencilerin eğitiminde akranlarından faydalanması ile alakalı sonuçlar Tablo 14’te verilmiştir. Öğretmenlerden (3/4) tanesi akranlarından yardım aldığını belirtirken (1/4) tanesi akranlarını görevlendirerek yardım almadığını dile getirmiştir.

Tablo 14

Yabancı uyruklu öğrencilerin akran eğitiminden yararlanma durumu.

Tema	Kategori	Kod	f
Akran eğitimi	Evet	Yardımlaşma	2
		Görevlendirme	1
	Hayır		1

Öğretmenlerin vermiş olduğu yanıtlardan bazıları şunlardır:

Ö1: “Aynı sırada oturtuyorum. Etkinliklerde yardım alıyorum.”

Ö3: “Başarılı öğrencileri aralarda görevlendiriyorum.”

Ö4: “Aynı okulda olup biraz Türkçe bilenlerden yardım alıyorum.”

Öğrencilerin öğretmene davranışlarıyla ilgili soruya verdikleri cevaplara göre öğretmenlerden (2/4) tanesi öğrencilerin çekingen olduğunu, (2/4) tanesi saygılı davrandıklarını (1/4) öğretmenin ise öğrencilerin sessiz, içe kapanık, sıcak ve sevecen davranışlar içerisinde olduğunu söylemiştir (Tablo 15).

Tablo 15

Yabancı uyruklu öğrencilerin öğretmene davranış durumu.

Tema	Kod	f
Öğretmene yaklaşım	Çekingen	2
	Saygılı	2
	Sessiz	1
	İçe kapanık	1
	Sıcak	1
	Sevecen	1

Verilmiş olan cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö1: “İlk başlarda sessiz, çekingen ve içine kapanıktı. Okula ve bana alıştıktan daha rahat oldular. Genelde saygılı davranıyorlar.”

Ö4: “Benim öğrencim saygılı bir öğrencidir.”

Tablo 16’da verilen sonuçlara göre, katılımcıların hepsi öğrencilerin düzenli bir çalışma ortamı olmadığını belirtmiştir.

Tablo 16

Yabancı uyruklu öğrencilerin düzenli çalışma ortamı olma durumu.

Tema	Kod	f
Çalışma ortamı	Hayır	4

Öğrencilerden kendilerini okula ve sınıfa aidiyet durumu hakkındaki soruya, öğretmenlerden (2/4) tanesi uyum sorunu yaşadıklarını, (1/4) tanesi çekingen davrandıklarını ve (1/4) tanesi genelge yabancılık hissettiklerini belirtmiştir (Tablo 17).

Tablo 17

Yabancı uyruklu öğrencilerin okul ve sınıfa ait hissetme durumu.

Tema	Kod	f
Aidiyet	Uyum sorunu	2
	Çekingenlik	1
	Yabancılık hissetme	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö2: “Eğitim ortamı ve okula tam anlamıyla uyum sağlayamadıkları, akran ilişkilerinde zorlandıkları için aidiyet hissettiklerin düşünmüyorum.”

Ö4: “Kendilerini yabancı hissediyorlar. Yabancı oldukları gerçeğini atlatamıyorlar.”

Öğrenciler okula gelirken Türkçe eğitimi almaları hakkındaki sorularına öğretmenlerden (1/4) tanesi okula uyum için alması gerektiğini, (1/4) tanesi öğrencilerle anlama ve anlaşma

konusunda kolaylık sağlayacağını, (1/4) tanesi de dilin çok önemli olduğunu ve öğrenerek gelmesinin faydalı olacağını söylemiştir (Tablo 18).

Tablo 18

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe eğitimi alarak gelme durumu.

Tema	Kategori	Kod	f
Türkçe eğitimi	Evet	Okula uyum	2
		Anlama	1
	Dilin önemi	1	
	Hayır		1

Tablo 19'daki sonuçlar, öğrenci velilerinin Türkçe bilmelerinin önemi ile alakalı sonuçları göstermektedir. Öğretmenlerden (4/4) tanesi eğitim almaları gerektiğini söylerken (1/4) tanesi Türkçe öğreniminin öneminden ve (1/4) tanesi de dilin öneminden bahsetmiştir.

Tablo 19

Yabancı uyruklu öğrencilerin velilerinin Türkçe eğitimi alma durumu.

Tema	Kategori	Kod	f
Türkçe Eğitimi	Evet	Türkçe öğrenimi	1
		Dilin önemi	1
	Hayır		

Verilen cevaplardan bazıları şu şekildedir.

Ö1: "Türkçe bilmeleri önemlidir."

Ö4: "Ülkeye girerken Türkçeyi belli düzeyde öğrenerek alınmalarını isterdim."

Öğrencilerin oryantasyonu için sınıf açılmasını öğretmenlerden (4/4) tanesi isterken (1/4) tanesi yaş grupları oluşturulmasını, (1/4) tanesi dil sınıflarına alınmalarını ve (1/4) tanesi uyum sınıflarına alınmaları gerektiğini belirtmiştir (Tablo 20).

Tablo 20

Yabancı uyruklu öğrencilerin velilerinin Türkçe eğitimi alma durumu.

Tema	Kategori	Kod	f
Oryantasyon sınıfı	Evet	Yaş grubu	1
		Dil sınıfı	1
		Uyum sınıfı	1
	Hayır		

Verilen cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö2: “Uyum sınıflarının Türkçe öğrenmeleri anlamında faydalı olabileceğini düşünüyorum.”

Ö3: “Dil sınıfları.”

Ö4: “Yaş grupları sınıfları oluşturularak anlaşabildikleri kişilerle eğitim alması daha uygun olabilir.”

Tablo 21’deki sonuçlar öğrencilerin sınıflara dağılımını göstermektedir. Öğretmenlerden (3/4) tanesi eşit olarak dağılım, (1/4) tanesi ise heterojen dağılımın uygun olacağını belirtmişlerdir.

Tablo 21

Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıflara dağılımı nasıl olmalı.

Tema	Kod	f
Dağılım	Eşitlik	3
	Heterojen	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö2: “Her sınıfa eşit oranda dağıtılmalıdır.”

Ö3: “Heterojen”

Ö4: “Eşit şekilde dağıtılmalıdır.”

Öğrencilerin eksiklerinin giderilmesi konusunda öğretmenlerin (2/4) tanesi kurslar ve etütler verilmesi gerektiğini, (1/4) tanesi ayrı sınıflara alınmaları gerektiğini ve (1/4) tanesi dil sınıflarına alınmaları gerektiğini dile getirmiştir (Tablo 22).

Tablo 22

Yabancı uyruklu öğrencilerin eksikliklerin giderilmesi için nasıl bir yol izlenmeli.

Tema	Kod	f
Seviye farkı	Kurs	2
	Ayrı sınıf	1
	Dil sınıfı	1

Verilen cevaplar şu şekildedir:

Ö1: “Kendi dillerini bilen öğretmenler ayrı sınıflarda eğitim vermelidir.”

Ö3: “Dil sınıfları ve takviye etüt.”

Ö4: “Hafta sonları ya da yazın Türkçe öğrenebilmeleri için kursa gitmelerini isterdim.”

Öğrencilerin eğitimlerini nerede almaları gerektiği sorusuna öğretmenlerin (2/4) tanesi okul, (1/4) tanesi kendi dillerindeki okullara entegre edilmesi, (1/4) tanesi de ana dillerinde eğitim alabilecekleri okullarda eğitim almaları gerektiğini belirtmiştir (Tablo 23).

Tablo 23

Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimlerini nerede almaları gerektiği.

Tema	Kod	f
Eğitim alanı	Okul	2
	Entegrasyon	1
	Ana dilde eğitim	1

Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

Ö1: “Ayrı okullarda ya da ayrı sınıflarda kendi dillerini bilen öğretmenlerle eğitim almaları.”

Ö3: “Normal eğitim kurumlarında.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Özellikle Asya ülkelerinden sürekli göç alan Türkiye, bu göçlerle birlikte birçok sorunla yüzleşmek zorunda kalmıştır. Bunlardan en önemlilerinden biri olarak da yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi sorunudur. Bu problem ile yüzleşen ve yabancı bir ülkede eğitim kaygısı yaşayan çocuklar bu durumdan oldukça etkilenmektedir (Yavuz ve Mızrak 2016). Öncelikle MEB’in bu konuda yeteri derinlikte bir planlama yapmadığı, bu nedenle de öğretmen ve öğrencilerin eğitim konusunda ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldıkları belirtilmektedir. Bunun gibi sorunlara çözüm bulmak amacıyla bu çalışmada sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde sonucunda, yabancı uyruklu öğrenciler kadar öğretmenlerin de uyum ve eğitimi konusunda sorunlar yaşadıkları gözlenmiştir (Karaca ve Doğan, 2014).

Yabancı uyruklu öğrencilerle yaşanan problemler incelendiğinde, en temel sorunun dil problemine bağlı olduğu görülmektedir. Türkçeyi anlayamama, akranları ile iletişim sorunları göz önünde bulunduğu yapılan çalışmalar da bunu destekler niteliktedir (Uzun ve Bütün, 2016). Bu durum hem yabancı uyruklu öğrencilerin hem de Türk öğrencilerin dil probleminden dolayı iletişim sorunu yaşamalarına sebep olmaktadır. Hatta öğrenci aileleri ile iletişim kurulamadığı ya da bu konuda geç veya kısıtlı kalındığı ifade edilmektedir. Eğitimin temel ayaklarından biri olan aileler ile iletişimin önemi düşünüldüğünde, öğretmenlerimizin öğrencilerin aileleri ile iletişim kuramaması da bu konu üzerinde durulması gereken bir husus

olduğu açıktır. Bu konuda bir an önce bir zm geliştirilmesi gerekmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerle dil problemine dayalı olarak iletişim kurulamadığı için sorunlarla karşılaşıldığı, dev yapmama ya da yapamama, derslere karşı ilgi eksikliği, öğrencilerde uyum sorunları ve davranış problemlerine neden olduğu çalışmalarda ortaya konmuştur (Başar, Akan ve ifti (2018). Bunun yanı sıra, Türk ğrenciler açısından da dersin akıcı olmamasına ve aktif katılımın olumsuz etkilemesine sebep olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin yönergeleri anlayamamaları, okuma yazma konusunda geri kalmaları ya da hiç yapamamalarının temel sebebi olarak dil sorunu karşımıza çıkmaktadır. Eğitim konusunda eksikliklerin başında müfredatın yabancı uyruklu öğrenciler için düzenlenmemiş olması da öğrencilerin istenilen başarının yakalanamamasında olumsuz bir etken olarak durmaktadır. Zira, kültür farklılıkları olan farklı medeniyetleri mensup bireylere yönelik bir müfredatın hazırlanmaması onların daha geride ve eksik kalmalarına sebep olmaktadır.

Araştırmaya sonuçlarına göre, yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal açıdan da sıkıntılarının olduğu, Türk ğrenciler tarafından dışlanma, çekingenlik, davranış bozuklukları, okul ve sınıf kurallarına uyum konusunda sorunlarla karşılaşıldığı ifade edilmektedir (zdemir, 2016). Genel anlamda bakıldığında, yabancı uyruklu öğrencilerin sınıftaki rollerinin çoğunlukla pasif geçtiği ve sınıfta etkili olmadıkları yapılan gözlemlerden çıkarılan bir durumdur. Elde edilen bu sonuç zdemir (2016)'in çalışmasının bulguları ile benzerdir.

Sınıfında yabancı uyruklu ğrenci bulunan öğretmenlerin bu konuda bir eğitim almadıkları için öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik farklı bir ğretim stratejilerinin olmadığını ve bu konuda çaba sarf etmedikleri de ifade edilmektedir. Kullanılan kitapların Türk ğrenciler

için hazırlanmış olmasının da sorunları arttırdığı ve öğretmenlerimizin de bu konuda bir katkılarının olmadığı ifade edilebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerle yaşanan sorunların çözümüne yönelik öğretmenlerimizin sunduğu önerilerin başında dil eğitimi gelmektedir. Bu konuda öğrencilerin eğitim alması şart olup yapılan çalışmalar da bunu desteklemektedir (Uzun ve Bütün, 2016). Öğrenciler akranları ile aynı sınıflara yerleştirilmeden önce mutlaka Türkçe dil sınıfında eğitim almaları gerektiği ifade edilmektedir. Bu öneri MEB tarafından planlanarak yapılabileceği ifade edilmiştir. Çeşitli sebeplerle göç eden birçok yabancı uyruklu öğrencinin akranlarının aldığı eğitimi almadıkları ve önceden bir eğitime tabi tutmadan akranları ile aynı sınıflara alınmanın elbette olumsuz sonuçlar doğuracağı bilinmektedir. Ayrıca öğrenciler için derslerde materyal kullanımına ağırlık verilmesi, ailelerle iletişim ve iş birliğinin geliştirilmesi, hizmet içi kursların düzenlenmesi ve yabancı uyruklu öğrencilerin içinde buldukları durumun göz önünde bulundurularak öğrencilerin sorunları değerlendirilmelidir.

Yapılan araştırma sonuçları, yabancı uyruklu öğrencilerle yaşanan sorunların çözüm yolları başında çocuklara dil eğitiminin mutlaka verilmesi gerektiğini ve kendi akranları ile eğitime başlamadan önce mutlaka hazırlık sınıflarında dil eğitimini almaları gerektiği vurgulanmaktadır (Şimşir ve Dilmaç, 2018). Ayrıca MEB tarafından bu öğrencilere yönelik ciddi bir eğitim politikası geliştirilmeli ve bu öğrencilerin eğitime entegrasyonu hususunda uzman görüşleri alınarak yeni bir çerçeve eğitim planı hazırlanmalıdır. Bu kapsamda özellikle MEB içerisinde sadece bu alanda çalışma yapacak bir bölüm oluşturulmalı ve burada sadece yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim öğretim süreci ile ilgilenecek karşılaşılan aksaklıklara çözüm yolları aranmalıdır.

Yabancı uyruklu öğrenciler ülkemizde yaş gruplarına göre sınıflara dağıtılmadan önce seviyeleri tespit edilmeli, gerekirse yaş grubuna yerine seviyesine uygun sınıflara yerleştirilmelidir. Ayrıca bu çocuklar için hafta sonları kurslar düzenlenerek sınıf seviyesine hazır hale getirilmeleri gerekir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin ailelerinin de dil konusunda eğitim almalarının bu ailelerle iletişimi kolaylaştıracağı ve böylece öğretmenlerin öğrenci velilerini yönlendirmesinin daha kolay olacağı ifade edilmektedir. Öğretmenin öğrenci ve veli ile iletişimini eğitim için yadsınamaz bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin aileleri ile Türk ailelerle kaynaştırılması ve yabancı uyruklu ailelere karşı önyargının kırılması gerektiği de önemli bir konudur. Bu kapsamda yabancı uyruklu öğrenci aileleri ile sürekli iletişim halinde olunması gerektiğinin üzerinde durulmaktadır.

Yabancı uyruklu öğrenciler konusunda özellikle öğretmenlerin bu alanda bir eğitim almamaktadır. Kültür farklılığının olduğu sınıflar için eğitim hakkında bilgi sahibi olamamalarından dolayı MEB tarafından hazırlanacak yüz yüze ve hizmet içi eğitimler almaları yerinde olacaktır. Ayrıca mesleki gelişimlerine katkıda bulunması amacıyla kursların düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Özellikle karşılaşılan sorunların çözüm yollarının tartışılması ve çözüm odaklı eğitimlerin artırılması gerekmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin uyum problemi yaşadıkları, bu alanda yeteri kadar çalışmanın yapılmadığı ve çocuklara mutlaka uyum eğitimlerinin verilmesi gerektiği belirtilmektedir. Özellikle öğrencilerin oryantasyonları konusunda çalışmalar yapılması gerektiği ve bu sürecin daha etkili hale getirilerek uyum sorununun tamamen olmasa da büyük ölçüde ortadan kaldırılabilmesi açıktır.

Bu araştırma sadece ilkokullarda görev yapan sınırlı sayıda ğretmen katılımı ile gerçekleştirilmiştir. İlkokulda görev yapan 4 öğretmenle sınırlı tutulduğu için, eğitimin diğer kademelerinde görev yapan öğretmenler de çalışmaya dahil edilebilir. Böylece sorunların daha kapsamlı olarak ele alınmasına ve Türk eğitim sisteminde bu alanda yaşanan sorunların tespitine ve çözümüne ışık tutacaktır. Sınırlı sayıda sınıf öğretmenin katılımı ve görüşlerinin alınması ile gerçekleştirilen bu çalışma genişletilerek daha doğrusal ve toplumsal çözüm nerileri de tespit edilebilir.

Kaynakça

- AFAD. (2017). *Suriye afet raporu*. <https://www.afad.gov.tr>
- Akyüz, E. (2012). *ocuk hukuku*. (2.baskı). Pegem Akademi.
- Alpaydın, Y. (2017). An analysis of educational policies for school-aged syrian refugees in Turkey. *Journal of Education and Training Studies*, 5(9), 36-44. <https://doi.org/10.11114/jets.v5i9.2476>
- Başar, M., Akan, N., & ifti, M. (2018). Mülteci ğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Education Journal*, 26(5), 1571-1578. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.427432>
- Boyraz, Z. (2015). Türkiye’de göçmen sorununa rnek Suriyeli mülteciler. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(2), 35-58
- Büyüköztürk, S., akmak, E. K., & Akgün, O. Erkan. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Demir, E., & Yıldız-Yılmaz, N. (2021). Sınıf ğretmenlerinin Yabancı Uyruklu ğrencilere İlişkin Sorunları ile çözüm nerilerinin Değerlendirilmesi. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(2/21), 535-556.

<https://doi.org/10.23863/KALEM.2021.197>

Güngör, Fisun., & ŞENEL, E. Aysin. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim-öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *AJESI-Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 124-173.

<https://doi.org/10.18039/ajesi.454575>

Karaca, Servet., & Doğan, U. (2014). *Suriyeli Göçmenlerin Sorunları Çalıştayı Sonuç Raporu*. Mersin Üniversitesi.

Koçak, Yüksel., & Terzi, Elvan. (2012). Türkiye’de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri. *Kafkas University, Journal of Economics & Administrative Sciences Faculty / Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(3), 163-184.

Özdemir, Ç. (2016). *Sivas ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin okul iklimine etkisine ilişkin görüşlerin incelenmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi

Polat, F. (2012). *Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu ilköğretim öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi

Şahin, C. (2001). Yurt dışı göçün bireyin psikolojik sağlığı üzerindeki etkisine ilişkin kuramsal bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 57-67.

Şimşir, Z., & Dilmaç, B. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü okullarda öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Elementary Education Online/İlköğretim Online*, 17(2), 1719-1737.

United Nations International Children’s Emergency Fund (UNICEF). (2016). *Türkiye’deki*

Suriyeli çocuklar.

Uyar, Y. (2007). *Türkçe öğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirme.*

[Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Uzun, E. M., & Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı

çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken*

Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 1(1), 72-83.

<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/155147>

Ünal, R., & Gedik, M. (2022). Türkiye’de göç yönetimi ve sosyal hizmet bakış açısından bir

değerlendirme. *Toplumsal Politika Dergisi*, 3(1), 52-70.

Yavuz, Ö., & Mızrak, S. (2016). Acil durumlarda okul çağındaki çocukların eğitimi:

Türkiye’deki Suriyeli mülteciler örneği. *Göç Dergisi*, 3(2), 175-199.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.baskı).

Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, N. ve Demir, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin

sorunları ile çözüm önerilerinin değerlendirilmesi. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan*

Bilimleri Dergisi, 11(2), 535- 556.

EK-A alışmada Kullanılan Ankette Yer Alan Sorular

1. Yabancı uyruklu öğrencilerle hangi sorunları yaşıyorsunuz?
2. Yabancı uyruklu öğrenciler için dersten önce bir hazırlık yapıyor musunuz?
3. Okul saatleri dışında yabancı uyruklu öğrenciler için bir çalışma yapıyor musunuz?
4. Türkçeyi öğrenebilmeleri için herhangi bir çalışmanız var mı?
5. Yabancı uyruklu öğrencilerle yaşadığınız iletişim probleminin eğitimi ne yönde etkiliyor?
6. Yabancı uyruklu öğrencilerin aileleri ile iletişim kurabiliyor musunuz?
7. Çocukların aileleri konusunda ne tür problemlerle karşılaşıyorsunuz?
8. Yabancı uyruklu öğrencilerle yaşadığınız problemler eğitimleri konusunda mı yoksa farklı mı?
9. Yabancı uyruklu öğrencilerin derse devamları nasıl?
10. Maddi sorunları eğitimi olumsuz etkiliyor mu?
11. Yabancı uyruklu öğrencilerde davranış bozukluğu var mı?
12. Yabancı uyruklu öğrencilerin kültür farklılıklarının eğitime etkisi nedir?
13. Yabancı uyruklu öğrencilerin tertip düzenleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
14. Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitiminde akran eğitiminden yararlanıyor musunuz?
15. Öğrencilerin size karşı davranışları nasıl?
16. Öğrenciler düzenli bir çalışma ortamı var mı?
17. Yabancı uyruklu öğrencilerin okula ve sınıfa aidiyeti konusunda ne düşünüyorsunuz?

18. Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıflara katılmadan önce Türkçe eğitimi almalarını ister misiniz?
19. Velilerle iletişim konusunda önceden bir eğitim almaları gerektiğini düşünüyor musunuz?
20. Bu çocukların oryantasyonu için ayrıca sınıfların açılmasını ister misiniz?
21. Bu öğrencilerin okulda sınıflara dağılımı nasıl olmalıdır?
22. Bu öğrencilerin eksikliklerinin giderilmesinde nasıl bir yol izlenmelidir?
23. Bu öğrencilerin eğitimlerini nerede almalarını istersiniz?